

Lakhatási diagnózis és beavatkozási terv

Tiszavid

Lakhatási diagnózis és beavatkozási terv

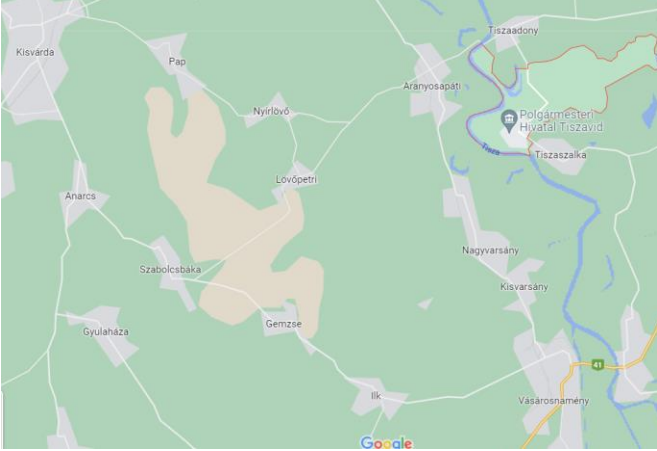
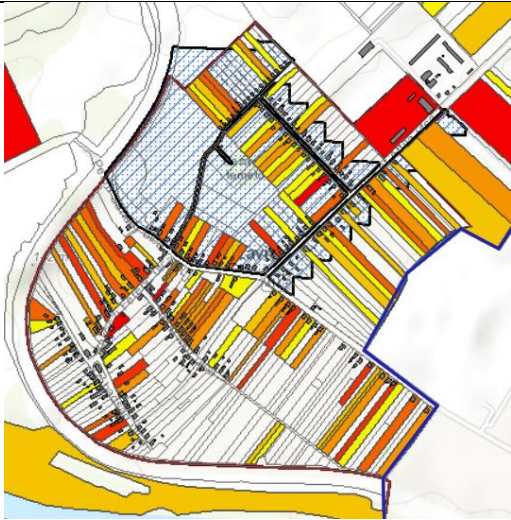
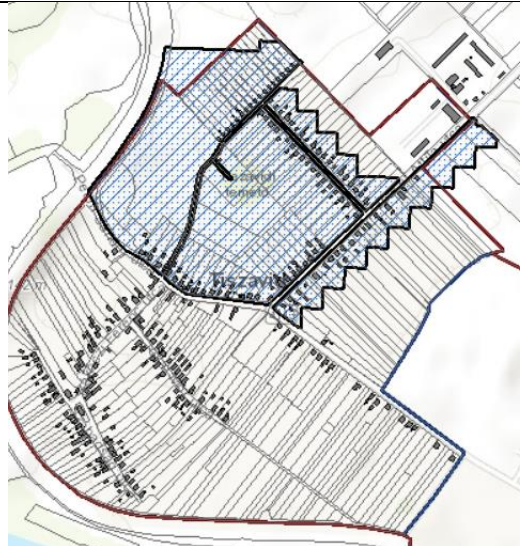
Tiszavid

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye

Vásárosnamény járás

Szervezet neve:

Dátum: 2022.05.06.

	<p>Terület: 11 km² Lakónépeség: 571 fő Jogállás: Község Járás: Vásárosnaményi Mege: Szabolcs-Szatmár-Bereg</p> <p>Társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: IGEN</p> <p>Jelentős munkanélküliséggel sújtott település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: IGEN</p>
<p>Település térképe</p>	<p>Jogosultság adatok</p>
	
<p>Eladósodottság-térkép</p>	<p>Szegregátum-térkép</p>

ADATTÁBLA

	KSH adata	HELYI BECSLÉS
Település neve	Tiszavid	
Megye	Szabolcs-Szatmár-Bereg	
Járás	Vásárosnamény	
Programba vonás köre	4	
Szervezet neve		
Lakosságszám (2021)	585	
Lakosságszám változása 2021/2012 (%)	113%	
15 év alattiak aránya (2021)	26%	
15 év alattiak létszámának változása 2021/2012 (%)	108%	
60 éves és idősebbek aránya (2021)	14%	
60 éves és idősebbek létszámának változása 2021/2012 (%)	126%	
Lakásszám (2011)	189	
Üres lakások száma (2011)	43	
Lakosság száma a szegregátumban (2011)	281	
Lakásszám a szegregátumban (2011)	94	
Lakosság száma szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	281	
Lakásszám szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	94	
Lakások száma (2019)	190	
Közüzemi vízhálózatba kapcsolt lakások száma (2019)	156	
Közcatornába bekötött lakások száma (2019)	0	
Áramszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	180	
Gázszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	81	
WC nélküli lakások száma (2011)	53	
Vályogházak alapozás nélkül (2011)	3	
Egy szobára jutó lakó (2021)	1,2	
Egy főre jutó szja alap, Ft (2019)	380252 Ft	
Egy főre jutó szja alap eltérése a hasonló helyzetű települések átlagától,% (2019)	98%	
Medián lakásár, Ft (2019 és 2020 adásvételei alapján)	600000 Ft	
Lakástranzakciók száma (2019 és 2020 évek összesen)	5	
Kiinduló kvóta érték kerekítve	5	

Tartalomjegyzék

1	A TELEPÜLÉS LEÍRÁSA	4
1.1	A TELEPÜLÉS POZÍCIÓJA.....	4
1.2	A TELEPÜLÉS SZERKEZETÉNEK LEÍRÁSA	7
1.3	LAKHATÁSSAL KAPCSOLATOS FEJLESZTÉSEK.....	11
1.4	AZ ÖNKORMÁNYZAT PERSPEKTÍVÁJA ÉS SZEREPVÁLLALÁSI KÉSZSÉGE A PROGRAMBAN	12
2	A LAKOSSÁG HELYZETE	12
2.1	FOGLALKOZTATOTTSÁG.....	13
2.2	ELÉRHETŐ SZOCIÁLIS ÉS EGÉSZSÉGÜGYI SZOLGÁLTATÁSOK	14
2.3	SZOCIÁLIS PROBLÉMÁK:	15
3	A LAKÁSÁLLOMÁNY HELYZETE	15
3.1	KÖZMŰSZOLGÁLTATÁSBA BEKAPCSOLT LAKÁSOK	16
3.2	RENDEZETLEN TULAJDONVISZONYOK	16
3.3	SZÍVESSÉGI LAKÁSHASZNÁLAT	16
3.4	LAKÁSOK TÚLZSÚFOLTSÁGA	17
3.5	ELADÓ INGATLANOK SZÁMA	17
4	A LAKHATÁSI BEAVATKOZÁSI TERV	17
4.1	A LAKHATÁSI SZEGÉNYSÉG FŐ PROBLÉMÁI	17
4.2	FŐ BEAVATKOZÁSI IRÁNYOK KIJELÖLÉSE ÉS PRIORIZÁLÁSI SZINTEK LEÍRÁSA	20
4.3	BÉRLAKÁSFEJLESZTÉS BEAVATKOZÁSI TERVE.....	22
4.4	OPCIONÁLIS KIEGÉSZÍTŐ FEJEZET	26

1 A település leírása

1.1 A település pozíciója

A fejezet tartalma

A település fekvése, távolsága a járásközponttól, megyeszékhelytől, nagyobb munkaerőpiaci központtól, illetve közösségi közlekedés helyzete. Növekvő vagy csökkenő lakosság, el- és bevándorlás mértéke, szegregátumban élők/roma lakosság aránya. Helyi és térségi gazdaság munkaerőfelszívó képessége a célcsoport szempontjából. A településen elérhető szolgáltatások. A célcsoportot érintő, lakhatási és foglalkoztatási szempontból releváns önkormányzati fejlesztések felsorolása az elmúlt időszakban.

1.1.1. Térség pozíciója: távolságok

forrás: <https://www.google.com/maps/@48.19487,22.2958075,3a,75y,329.51h,96.85t/data=!3m6!1e1!3m4!1siWu4OBUGMaZVnYf7OteKsw!2e0!7i13312!8i6656?hl=hu>, letöltés: 2022.04.27., 15:24.

Tiszavid község a Kelet-magyarországi Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, a Tisza jobb partján található település. Vasúton nem közelíthető meg közvetlenül. A megyeszékhely Nyíregyházáról a 41-es főútvonalon, vagy vasúton Vásárosnaményig, majd ezt követően Tizzaszalka irányába kell tovább haladni. A Kraszna folyó hídját követően két ártéri szárazhíd, majd a Tisza folyó és a fölötte átívelő híd után közvetlenül balra lekanyarogva érhető el személygépkocsival, vagy menetrend szerint közlekedő autóbusszal Tizzaszalka után. Az útvonal a Tisza árterületén gyakran közvetlenül a több méter magas töltés mellett kanyarog. Nyáron a síkvidéket a legelő állatok népesítik be. A megyeszékhelytől közúton 60km-re fekszik. A település földrajzi fekvése kedvező. Természeti adottságai kellemesek.¹

1.1.2. Munkaerőpiaci lehetőségek

A bejelentett gazdasági vállalkozások száma 164 a mezőgazdasági vállalkozások száma 42.

Az aktív korú lakosságon belül meglehetősen magas 37,5 % a tartós munkanélküliek aránya. A lakosság elhelyezkedési lehetőségei korlátozottak. A település legnagyobb foglalkoztatója az önkormányzat. A társadalmi-gazdasági elmaradottság miatt a település népességmegtartó ereje gyenge. A képzetebbek máshol keresnek munkát, elhagyják a települést és csak a kevésbé képzetek maradnak helyben.

A környező települések esetében hasonló a helyzet. A járás székhely településen, Vásárosnaményban, kicsit távolabb lévő Kisvárdán és a megyeszékhelyen, Nyíregyházán van lehetőség munkát vállalni, ami a korlátozott közlekedési lehetőségek miatt nehézkes. A

¹ HEP, 7.o.

legtöbb lehetőség a mezőgazdasági munkára korlátozódik, ahol erősen megjelenik a szezonális.

1.1.3. *Térségi-, helyi szolgáltatások*

- A faluban egy kisebb **vegyesbolt** nyújt vásárlási lehetőséget (elsősorban élelmiszer a lakosok számára, azonban a kedvezőbb árfekvés miatt gyakran vásárolnak az emberek Vásárosnaményban a nagyobb üzletláncok áruházaiában).
- **Könyvtár** heti 2 alkalommal (délután 15-18 óráig) üzemel, ahol szintén biztosított az internet hozzáférés. A könyvtárolomány folyamatosan bővül, színes lapok is rendelkezésre állnak. A gyerekek részére kézműves foglalkozások, játszódélutánok is megszervezésre kerülnek.
- A településen **postahivatal nem működik**, a postai szolgáltatást mozgó posta látja el.²
- A településen az óvodai és iskolai feladatellátás társulási formában működött évek óta, ennek értelmében a településen **óvoda és iskola egyáltalán nem működik**, a gyerekek a szomszédos településre járnak, melyet 2012-2013-as tanévtől a Baptista egyház működteti.³ (Tizzaszalka)
- **Védőnő**
- **Gyógyszertár** Tizzaszalkán található.
- **Családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatás** a közös önkormányzati hivatalon belül megoldott, heti 1 alkalommal.
- **Háziorvosi szolgáltatás helyettesítéssel megoldott.** Helyben nincs rendelés a szomszédos Tizzaszalkán elérhető a szolgáltatás.

1.1.4. *Közlekedés: fő közösségi közlekedés, járatsűrűség, céges buszjáratok*

Vasút hálózat a településen nincs, a közlekedés autóbusszal, személygépkocsival biztosított.

9 buszjárat megy Vásárosnaményba, ami 15 km távolságra található és a menetidő kb 30 perc.⁴

1.1.5. *Társadalmi szerkezet: lakosság/romák száma, demográfiai trendek*

Lakosságszám (2021)	585
Lakosságszám változása 2021/2011 (%)	113%
15 év alattiak aránya (2021)	26%
15 év alattiak létszámának változása 2021/2012 (%)	108%
60 éves és idősebbek aránya	14%
60 éves és idősebbek számának változása 2021/2012 (%)	126%
Lakosság száma a szegregátumban (2011)	281
Egy főre jutó szja alap, ezer Ft (2019)	380252 Ft

² HEP, 8.o.

³ HEP, 36.o.

⁴ https://www.menetrendek.net/busz_menetrend/index.php, letöltés: 2022.04.27., 15:28.

Egy főre jutó szja alap klaszter átlagtól való eltérése % (2019)	98%
--	-----

A lakónépesség növekedő tendenciát mutat. Növekszik a gyermeklétszám. A szegregátumban élő fiatalok helyben telepednek le, itt alapítanak családot. A képzetesebb lakosság költözik el a településről.

A lakónépesség száma a szegregátumban 281 fő, ami a település egészéhez viszonyítva közel fele. Ebből legfeljebb általános iskolai végzettséggel 205 fő rendelkezik, vagyis ennyi embernek nincs szakképzettsége. Rendszeres munkajövedelemmel 201 fő nem rendelkezik.

1.1.6. Helyi fejlesztések

- EFOP-2.4.1-16-Szegregált élethelyzetek felszámolása komplex programokkal (ERFA), TISZAVID KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA, **Szegregált élethelyzetek felszámolása Tiszaviden komplex programmal** (ERFA), 2019.07.11, 200 000 000 Ft
- EFOP-2.1.2-16-Gyerekesély programok infrastrukturális háttere, TISZAVID KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA, "Közösen egy jó kis helyen " elnevezésű projekt infrastrukturális háttere, 2019.08.28, 20 000 000 Ft
- EFOP-1.6.2-16-Szegregált élethelyzetek felszámolása komplex programokkal (ESZA), TISZAVID KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA, Szegregált élethelyzetek felszámolása Tiszaviden komplex programmal, 2018.03.29, 199 836 978 Ft
- EFOP-1.4.3-16-Biztos Kezdet Gyerekházak, TISZAVID KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA, "Közösen egy jó kis helyen", 2018.03.29, 44 000 000 Ft⁵

A fejezet fő következtetései

Következtetések a település...

...térségi pozíciója tekintetében:

- **rossz pozíció: nincsenek helyben munkahelyek és nincsen helyben elegendő szolgáltatás, és a térségi munkaerőpiac és szolgáltatások nehezen érhetőek el, a közlekedési viszonyok kedvezőtlenek, az útviszonyok rosszak, és a közösségi közlekedés nem megfelelő;**
- közepes pozíció: helyben viszonylag elégségesek, illetve a közelben elérhetőek a szolgáltatások, a munkaerőpiac viszont nehezebben érhető el. Ha van is munkahely a közelben, az nem kompatibilis a célcsoport munkavállalási képességeivel;
- jobb pozíció: a munkaerőpiac viszonylag könnyen elérhető, vannak a közelben megfelelő munkahelyek, illetve jó közlekedési kapcsolatokkal rendelkezik a település, és a szolgáltatások is elérhetőek.

...vegyes társadalmi szerkezetének fenntarthatósága tekintetében:

- **gettósodó település: a hátrányos helyzetű, roma népesség aránya nő a településen belül, a nem roma háztartások nagy arányban elköltöznek a településről. A települése lakossága jellemzően stagnál vagy nő;**
- billegő település: a hátrányos helyzetű, roma népesség aránya egyharmadnál magasabb, de kevesebb, mint a település lakosságának fele. A magasabb státuszú háztartások elköltöznek a településről. A település lakossága jellemzően enyhén csökken;
- jobb státuszú, vegyes összetételű település: a hátrányos helyzetű, roma népesség aránya alacsonyabb, a nem roma lakosság közül a fiatalok egy része elköltözik a településről. A település lakossága jellemzően csökken.

⁵ https://www.palyazat.gov.hu/tamogatott_projektkereso, letöltés: 2022.04.27., 14:49.

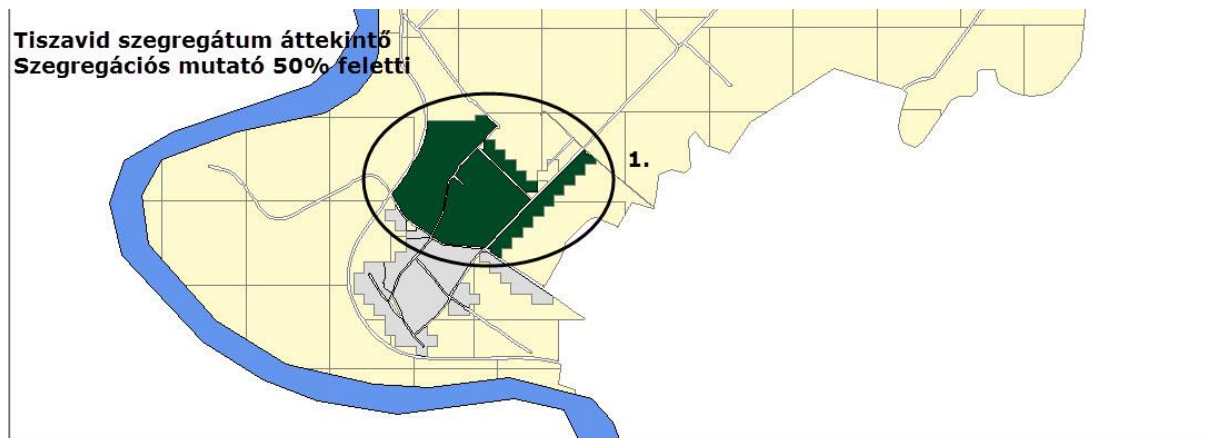
1.2 A település szerkezetének leírása

A fejezet tartalma

A település központja és a szegregátumok állapota, a szilárd útburkolattal való ellátottság, közművek rendelkezésre állása, a helyi adottságok alapján hol, melyik településrészben vannak a legkritikusabb (külön: árvizes részek) és a fejlesztendő részek. Szegregátumok száma és elhelyezkedése. Van-e a településen elég lakható ingatlan, van-e elég felújítható ingatlan a településen, hogyan alakultak a lakóingatlan adás-vételek az elmúlt években.

1.2.1 Szegregátum, szegregációval veszélyeztetett terület, elhelyezkedése a településen belül

A településen egy szegregátumot és egy szegregációval veszélyeztetett területet tüntet fel a KSH a 2011- es népszámlálási adatai alapján. Ezen a területen összesen 281 fő, a település lakosságának 56,3%-a él.

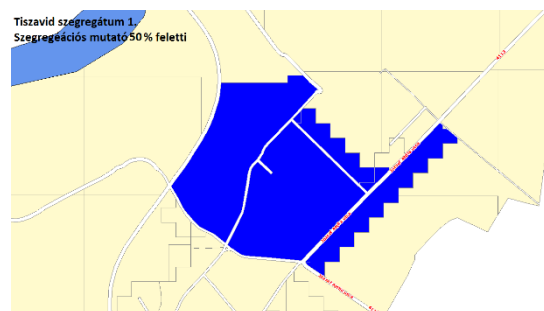
A térkép a település belterületén található szegregátumot jeleníti meg.

A térképeken bekarikázva láthatjuk azt a területet, amelyen a magánháztartásokban élők száma meghaladja az 5 főt.

A szegregációs mutató (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül) értéke az érintett területen 35% feletti és a területen élő népesség száma eléri az 50 főt.

Forrás: KSH, 2011. évi népszámlálási adatok

1. szegregátum

A szegregációs mutató (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül) értéke az érintett területen **50%** feletti és a területen élő népesség száma eléri az 50 főt⁶

Mutató megnevezése	Tiszavid összesen	1. szegregátum (Petőfi Sándor u. - József Attila u. - Kossuth L.u. - Szondi György u. - névtelen u.)
Lakónépesség száma	499	281
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	28,9	32,4
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	58,5	56,6
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	12,6	11,0
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	53,4	73,0
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	3,2	2,8
Lakásállomány (db)	190	94
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	28,9	39,4
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	62,7	71,7
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	40,4	57,9
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	34,5	26,2
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	48,4	55,8
Állandó népesség száma – a mutató a település egészére állítható elő, szegregátumokra nem	520	
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	69,4	89,1
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	73,5	82,6
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	15,9	6,1
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	6,1	2,0
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	23,8	35,9
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	9,5	12,8

1.2.2. Település infrastruktúrája

Lakások száma (2019)	190
Közüzemmi vízhálózatba kapcsolt lakások száma (2019)	156

⁶ Forrás: 2011. évi népszámlálás

Közcsatornába bekötött lakások száma (2019)	0
Áramszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	180
Gázszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	81

A település infrastrukturális adottságait vizsgálva elmondható, hogy a vezetékes víz, áram, közvilágítás, gáz és aszfaltozott útburkolat minden településen lakó számára többnyire biztosítva van, és nagy részben elérhető, de vannak utcák, ahol hiányos az infrastruktúra.

	Település egésze	Szegregátum
Vezetékes víz	hiányos	hiányos
Áram	teljes	hiányos
Közvilágítás	teljes	teljes
Szennyvíz-csatorna	nincs	nincs
Gáz	hiányos (81)	hiányos
Pormentes út	teljes	teljes

A szelektív hulladékgyűjtésbe a község lakásainak 46,6% van bevonva.

1.2.3. lakásállomány

Lakásszám (2011)	189
Üres lakások száma (2011)	43
Lakosság száma a szegregátumban (2011)	281
Lakásszám a szegregátumban (2011)	94
Lakosság száma szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	281
Lakásszám szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	94
Lakások száma (2019)	190
WC nélküli lakások száma (2019)	53
Vályogházak alapozás nélkül (2011)	3
Medián lakásár, Ft (2019 és 2020 adásvételei alapján)	600000 Ft
Lakástranzakciók száma (2019 és 2020 évek összesen)	5

Az tiszavidai lakosok saját tulajdonú családi házakban élnek. A lakók kihalnak, az örökösök a házak csak kevés hányadát szeretnék megtartani, a többségük értékesíteni szeretné. A régóta üresen álló házak némelyike már romos állapotban vannak értékesítése legfeljebb telekaron lehetséges. A településen 6 db szociális bérlakás van. A településen veszélyeztetett lakhatási helyzet, hajléktalanság nincs. Az önkormányzat tulajdonában szolgálati lakás nincs.⁷

⁷ HEP, 22.o.

Mutató megnevezése	Tiszavid összesen	1. szegregátum (Petőfi Sándor u. - József Attila u. - Kossuth L.u. - Szondi György u. - névtelen u.)
Lakónépesség száma (fő)	499	281
Lakásállomány (db)	189	94
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (%)	28,9	39,4
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül (%)	23,8	35,9
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül (%)	9,5	12,8

Mint az a táblázatból is látható a szegregátumban található a település teljes lakásállományának közel fele (49,5%). Az itt található lakások hiányosságai azonban ennél az aránynál jóval magasabb arányt mutatnak, vagyis jelentősen felülreprezentált a valamilyen szempontból nem megfelelő lakások száma a település egészéhez viszonyítva. Az itt található lakások több mint harmada (39,4%-a) alacsony komfortfokozatú, ami arányaiban több mint 10%-kal magasabb a település teljes lakásállományához viszonyítva, ahol csak a lakások 28,9%-ra igaz, hogy alacsony komfort fokozatúak.

Hasonló mértéket mutat a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül. Itt 35,9%-os az arány, ami viszonyítva a település teljes lakásállományára vetített arányszámhoz még nagyobb eltérést mutat, mint az előző szempont, hiszen ez megállapítás az összes lakást számba véve csupán a lakások 23,8%-ra igaz.

Tiszavid lakásállománya az elmúlt években nem mutat változást. Összesen 189 lakóingatlan található a településen.

Félkomfortos az a lakás, amely legalább egy 12 m²-t meghaladó alapterületű lakószobával és főzőhellyel, továbbá fürdőhellyel vagy vízöblítéses WC-vel, villanyal, vízellátással és egyedi fűtési móddal rendelkezik. Komfort nélküli az a lakás, üdülő, amely legalább egy 12 m²-t meghaladó alapterületű lakószobával és főzőhellyel, valamint egyedi fűtési móddal rendelkezik. A komfortfokozatok egyikébe sem sorolható lakások a szükség- és egyéb lakások.

Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (félkomfortos, komfort nélküli, szükséglakás)%⁸

A településen található lakások mintegy fele a szegregátum területén található. Alacsony a komfortfokozata a 37 lakásnak és egyszobás lakás 12,8%.

Önkormányzati adatok alapján:

- életveszélyes lakások száma 0 db,
- egészségtelen lakások aránya max. 10%,
- nem komfortos lakások aránya a településen 20% körül van, de ez az arány a szegregátumban jóval magasabb.

⁸ Népszámlálás 2011.

A fejezet célja, fő következtetései

Következtetés a településre jellemző területi szegregáció jellegének és mértékének tekintetében:

- az egész település szegregátum;
- a településen belül a szegregált részek a település nagyobb részét teszik ki;
- **településen belül a szegregált részek a település jelentős hányadát, de kevesebb mint felét teszik ki;**
- településen belül csak kisebb szegregált részek vannak;
- a szegregátum a fő településtesttől távolabb, elkülönült településrészként helyezkedik el;
- nincs szegregált rész a településen.

1.3 Lakhatással kapcsolatos fejlesztések

A fejezet tartalma

A településen történt lakhatással kapcsolatos fejlesztések, amelyeket az elmúlt 10-15 évben valósítottak meg, külön hangsúllyal a 2014-2021 uniós programozási időszak EFOP telepprogramjára, esetleg az előző időszak TÁMOP telepprogramjára. A megvalósított programok eredményei (új, felújított lakások, bérlakások elosztásának módszere: milyen célcsoportoknak, milyen kiválasztással). A lakhatási körülmények javítását célzó szoft programokkal kapcsolatos vélemények feltárása is szükséges.

1.3.1. Helyi lakhatási szegénység enyhítését célzó fejlesztések

A projekt során felépítettek 4 új szociális bérlakást (sorrház) a település integrált részén, amelybe 4, a szegregátum területén élő család költözött be. Emellett a szegregátum területén felújítottak és átalakítottak két önkormányzati tulajdonban lévő lakóingatlant, amelyek szintén szociális bérlakásként funkcionálnak a jövőben. Ide 2 család költözhetett be, így nekik a szegregátum területén biztosítottak a jelenleginél jobb lakhatási körülményeket.⁹

Teljesített mutatók:

- Lakhatási beruházással érintett személyek száma: 32 fő.
- Lakhatási beruházással érintett családok száma: 6 család.
- Felújított, bővített lakások száma: 2 db szegregátumban.
- Új építésű szociális bérlakások száma: 4 db integrált területen.
- Csillag szolgáltató pont száma: 1 db a szegregátum területén.
- Csillag szolgáltatóház száma: 1 db integrált területen.
- Telepprogramok működése nyomán a telep lakókörnyezetében lévő szolgáltatásokat igénybevevők száma: 50 fő.
- Közterület fejlesztés.

A fejezet fő következtetései

⁹ <http://tiszavid.hu/szegregacios-palyazat-2/>, letöltés: 2022.04.27., 14:55.

Az EFOP-2.4.1-es projekt megvalósítása nagyon elhúzódott. Az engedélyeztetések, a hivatali ügyintézés elhúzódása vezetett a projekt időszak hosszabbításához. A nem tervezhető változások, pl. építési költségek drasztikus emelkedése kritikusan érintette a beruházás megvalósítását.

A családok kiválasztása egy kritériumrendszer alapján, pályáztatással történt. Nagy volt az érdeklődés a bérlakásokra. Még legalább 5-6 családot tudtak volna elhelyezni. Az önkormányzat tulajdonában van 5 ingatlan, melynek fejlesztésére, szociális bérlakássá történő átalakítására nyitott a település vezetése.

1.4 Az önkormányzat perspektívája és szerepvállalási készsége a programban

A fejezet tartalma

Együtműködő, nem együtműködő, mennyire támogatja a településen belüli mobilizációt (szegregátumból kifelé, ha releváns) illetve a településről történő kifelé mobilizáció blokkolásához fűződik-e valamilyen érdeke? (pl. gyerekszám csökkenése a helyi intézmények működése miatt kockázatos, településüzemeltetéshez kapcsolódó közmunka, egyéb függőségi rendszerek)

1.4.1. Önkormányzat hozzáállása

A település támogatja a településen belüli mobilizációt, szívesen fogad más településről betelepülteket. A vezetés szerint nem jellemző a településről való elköltözés, még a fiatal lányok is inkább itt maradnak és a párjaik költöznek ide. Fiatal párok lakhatását segítenék elsősorban. Ezzel csökkentenék a túlszűfolttságot. Legalább még újabb 6 bérlakást szeretnének létrehozni. A beruházások forrását pályázatokból lehet biztosítani. Az önkormányzat nyitott arra, hogy más megvalósító hajtja végre a fejlesztéseket.

A fejezet fő következtetései

Következtetések az önkormányzat együttműködési készségét illetően:

- a bérlakásfejlesztéseket az önkormányzat alapvetően elutasítja;
- a bérlakásfejlesztésekkel szemben erős fenntartásai vannak (mivel eredendően konfliktusforrást lát benne), de ha kontrollálhatja, hogy hol és kik számára valósul meg, illetve a település egésze számára is látja az előnyét, akkor esetleg érdekeltté tehető benne;
- **a bérlakásfejlesztéseket támogatja, a lakáskörülmények javításának és a településfejlesztésnek az eszközét látja benne.**

2 A lakosság helyzete

A fejezet tartalma

Foglalkoztatottság és jövedelmek szintje a célcsoport tekintetében: milyen típusú munkákat végeznek (közfoglalkoztatottság, alkalmi/idénymunkák, hetelés, stb.), milyen jövedelemért, ezekben körülbelül hány fő érintett. Legfőbb szociális problémák (élethelyzetek, devianciák, eladósodottság, uzsora,

*perspektívák, mely szolgáltatásokhoz nem férnek hozzá, nem megfelelő minőségű szolgáltatások).
Családok szociális helyzetük szerinti besorolása.*

2.1 Foglalkoztatottság

2.1.1. Közfoglalkoztatás

Közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszáma *										
Tiszavid Szabolcs-Szatmár-Bereg megye Vásárosnaményi járás	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év	2017. év	2018. év	2019. év	2020. év	2021. év	2022 01 - 2. hó
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása	5	30	7	10	12	34	26	21	23	23
Országos közfoglalkoztatási program támogatása	3	4	2	6	7	5	6	7	1	-
Járási startmunka mintaprogram támogatása összesen	61	56	122	101	82	64	54	45	41	41
-- Mezőgazdaság	23	28	40	40	30	14	15	13	13	13
-- Helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás	-	-	9	13	14	14	14	14	14	14
-- Szociális jellegű program	38	27	74	46	38	36	25	19	15	14
-- Egyéb startmunka mintaprogram	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-- Magas hozzáadott értékű program	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mindösszesen	70	90	131	117	102	103	86	73	66	64
Közfoglalkoztatási mutató	20,58%	25,94%	36,34%	31,25%	27,16%	27,09%	22,83%	19,56%	17,13%	16,59%
Ellátásban nem részesülő álláskeresők száma zárónapon	36	24	21	16	15	15	17	20	28	44
Álláskeresői ellátásban részesülő álláskeresők száma zárónapon	8	3	5	8	7	8	13	18	17	33
Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő álláskeresők száma zárónapon	23	23	21	21	25	17	23	24	31	58
Regisztrált álláskeresők száma zárónapon	67	50	47	44	47	39	53	62	76	135
-- Ebből tartós álláskereső	13	4	3	2	8	7	9	14	20	56
Nyilvántartott álláskeresők relatív mutatója	19,67%	14,35%	13,07%	11,82%	12,57%	10,21%	13,93%	16,47%	19,73%	35,16%
Munkavállalási korú (15-64 éves) népesség száma	338	345	361	373	374	382	378	375	384	384

forrás: <http://kozfoglalkoztatatas.bm.hu/>, letöltés: 2022.04.27., 15:57.

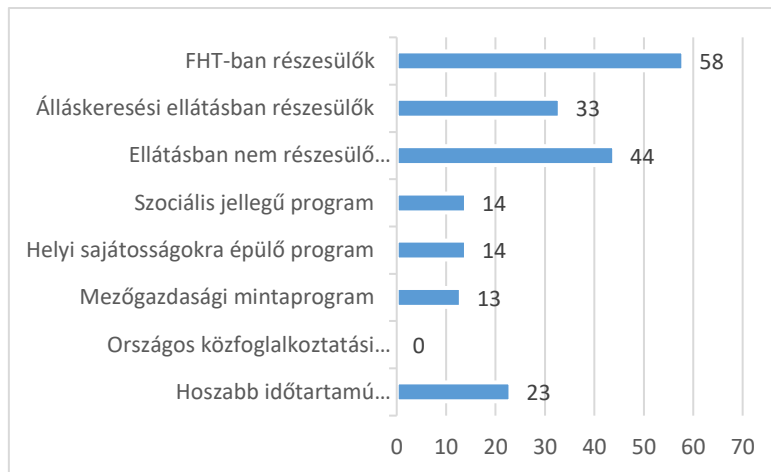
Jelenleg 61 fő közfoglalkoztatott van a településen, a polgármester szerint 170 fő lenne jogosult. A létszám 2015 óta folyamatosan csökken, ezzel ösztönözve az elsődleges-munkaerőpiaci elhelyezkedést.

A korábbi START közmunkaprogram lehetőségeivel tudott élni igazán az önkormányzat. Ennek keretében volt mezőgazdasági munkás és szakács képzés is.

A helyi sajátosságokra épülő programban betonelemeket, térkövet, betonoszlopokat gyártanak a foglalkoztatottak, ebből bevételei is származik az önkormányzatnak. Seprűgyártással is foglalkoznak és kecsketelepet tartanak fenn, a tejet a szomszédos Tiszaadony sajtkészítő üzeme vásárolja fel. Mindkét ágazatban bővíteni tudnának, mert az előállított betonelemekre és a kecsketejre nagy a kereslet.

A fejlődés gátja a közfoglalkoztatás keretrendszere, szabályozása. (3 műszakos foglalkoztatás, túlóra stb.)

Magas regisztrált munkanélküliek aránya, 44 fő semmilyen ellátásban nem részesül.

2.1.2. Elsődleges munkaerőpiaci helyzet

- A **helyben** elérhető foglalkoztatás kizárólag mezőgazdasági jellegű.

- Állattartás nem jellemző.
- Szántóföldi növénytermesztés van, mely teljes egészében gépesített, munkaerőt nem képes felszívni. Kukoricát csak az önkormányzat töri kézi erővel.
- Korábban uborkatermesztés is jelentős volt, de az árak és a minőségi elvárások emelkedése miatt visszaszorult.
- Almatermesztés ad lehetőséget szezonális munkavégzésre: metszés, gallyazás, szedés. 1200-1300 Ft/óra a fizetés.

- **Kisvárdán** található Master Good Kft.-nél a csirkefeldolgozáshoz kapcsolódó feladatok elvégzéséhez keresnek folyamatosan munkaerőt. Csak 1 fő maradt ezen a munkahelyen hosszú távon, 6 családból is elkezdtek a gyárban dolgozni.

- **Vásárosnaményban** vannak komolyabb munkaerőpiaci lehetőségek.

2.2 elérhető szociális és egészségügyi szolgáltatások

2.2.1. Családsegítő és gyermekjóléti szolgálat

Tiszavid Községben a Gyermekjóléti Szolgálat 2016. január 1. napjától a Közös Önkormányzati Hivatalhoz tartozó települések közös fenntartásában működik. A családsegítő heti 1 napot tölt a településen.

A házi gyermekorvosi teendőket a felnőttek és gyermekek részére szervezett, vegyes körzetű házi orvosi szolgálat látja el. Az önkormányzat házi gyermekorvosi praxist nem működtet. A házi orvos heti két alkalommal rendelne a településen. Az orvos által felírt gyógyszereket a szomszéd községben Tizzaszalkán válthatják ki a betegek. A hét többi napján a helyi lakosok betegségeikkel kapcsolatban a szomszédos településen kereshetik fel az orvost. A felmerülő problémákkal kapcsolatosan a betegek megfelelő szakrendelésekre kerülnek beutalásra.¹⁰

¹⁰ HEP, 35.o.

181 fő gyerek részesül gyermekvédelmi támogatásban.

A családoknál a 3-4 gyermek létszám a jellemző.

- 87 fő jár általános iskolába
- 40 fő jár óvodába

Gyermekfelügyelet biztosításával támogatja az önkormányzat (GYEP) a családokat a munkavállalásban. Problémát jelent, hogy a Tiszaszalkán található Általános Iskolából az iskolabusz már délután 3-kor hazahozza a gyermekeket. Szünidei étkezést kb. 160 gyermek számára biztosítanak.

2.3 Szociális problémák:

A településen jelen van az uzsora. 2 személyről tudnak, akik kölcsönöznek összeget magas kamatra. Van olyan család, akik lakhatásért, élelemért dolgoztat „*rabszolgotartás*”.

A településen belüli problémák 80%-át a droghasználat jelenti. Rendőrségi intézkedésre is sor kerül, a terjesztők beazonosítása, elfogása csak ritkán történik meg.

Túlzsúfoltság a jellemző a szegregátumban található ingatlanokban. Több generáció él együtt, amiből sokszor konfliktusok adódnak.

A fejezet következtetései

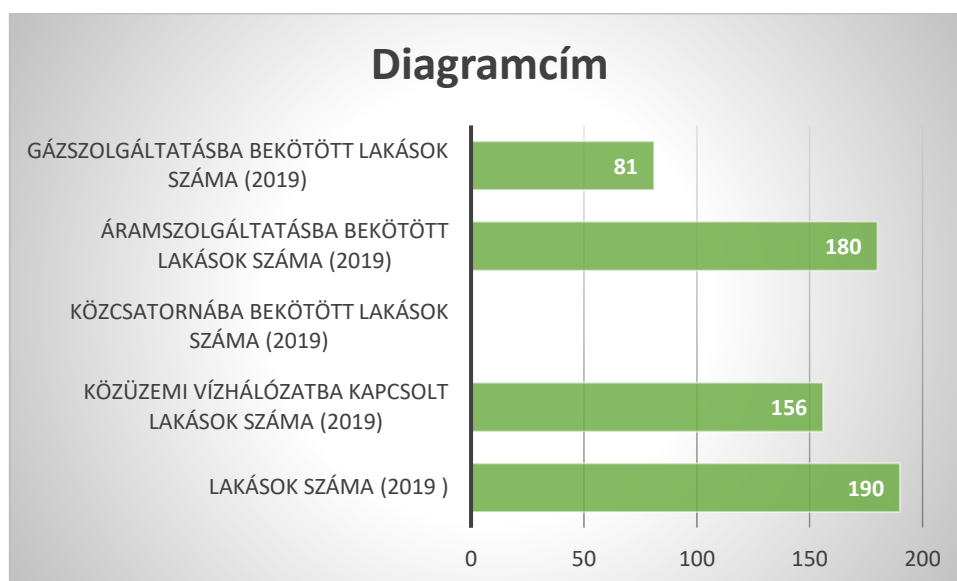
Családtípus	Családok száma
<u>Teljes nyomorban élő családok</u> : hosszabb távon is intenzív segítségre szoruló, alapvetően nincs munkaképes tagja a családnak, a család súlyos problémákkal küzd, tartós betegség/szenvedély-/mentális betegség jelen van. Teljes nyomorban élő család, akár magasfokú eladósodottság is jellemzi a családot. Ha van gyermek a családban, szülői kompetencia súlyosabb hiánya jelenik meg.	3
<u>Minimális önfenntartó képességgel rendelkező családok</u> : megélhetési gondokkal küzdő család, de van olyan tagja, aki valamilyen szintű munkát végez, akár alkalmi/idénymunkát, akár közfoglalkoztatásban vesz részt. A gyerekekről alapvetően gondoskodnak. Fejleszthető a család munkaerőpiaci részvétele.	Pontos adat nem áll rendelkezésre, de a közfoglalkoztatásba vont személyek családjaira ez jellemző
<u>Jobb helyzetű, viszonylag magasabb jövedelmű családok</u> : viszonylag rendszeres munkával és jövedelemmel rendelkező család, ami nem feltétlenül jelent bejelentett munkából származik. Kiegyensúlyozottabb, rendszeres életvitellel rendelkeznek. Gyermeknevelési kompetenciáik viszonylag jók. Munkaerőpiaci részvétel fejlesztésére itt is szükség lehet.	Nehezen megítélhető

3 A lakásállomány helyzete

A fejezet tartalma

Épületek állapota, az életveszélyes, illetve kritikus állapotú házak számossága, aránya a településen, illetve a szegregátum(ok)ban. Tulajdonviszonyok elsősorban a segítségre szoruló családok körében (legális tulajdonviszonyok, mennyire jellemző albérlet, uzsora bérlet, szívességi lakáshasználat), ezek mértékének becslése. Lakósűrűségi viszonyok vizsgálata (a statisztikai adatok és a valós helyzet összevetése). Üres ingatlanok, illetve megvásárolható ingatlanok (ház, telek) száma (kapcsolódóan az üres ingatlanok tulajdonosi viszonyai, tehermentesek-e, ténylegesen megvásárolhatók-e).

3.1 Közműszolgáltatásba bekapcsolt lakások

Következtetés a lakhatás megfizethetőségének problémájára: a lakásokban élők hiányt szenvednek valamely olyan közmű ellátottságból, ami a megfelelően biztonságos és higiénikus lakhatáshoz kell, ezzel biztosítva a megfelelő életkörülményeket.¹¹

Csatornahálózat nincs a településen. A szennyvízelszállítás 8000 Ft+Áfa összegbe kerül, ami igen megterhelő. A víz elérhető minden utcában, a szegregátum területén a lakásokon belüli vízvételezés mértéke alacsony.

A tartozások az áramszolgáltató felé jelentősen csökkentek, mert az önkormányzat 6 havi díj befizetését vállalta át (a 2019-es adatok szerint csak 10 ingatlanban nincs bekötött szolgáltatás), kikötésekről, kártyás fogyasztásmérő órák számáról nincs adat.

A helyi adatgyűjtés szerint az ingatlanok tetőszerkezete szorul leginkább javításra.

3.2 Rendezetlen tulajdonviszonyok

Pontos adatok nem állnak rendelkezésre.

3.3 Szívességi lakáshasználat

Pontos adatok nem állnak rendelkezésre.

¹¹ Ezen megállapítást alátámasztja a 147/1992. (XI. 6.) Korm. rendelet - 4. számú melléklet az önkormányzati ingatlankataszterről, amely a komfort nélküli és félkomfortos lakások jellemzőit a következő képpen határozza meg: Komfort nélküli lakás; az a lakás, amely a félkomfortos lakás követelményeinek sem felel meg, de legalább 12 m²-t meghaladó alapterületű lakószobával és főzőhellyel, továbbá a lakáson kívül WC (árnyékszék) használatával és egyedi fűtési móddal rendelkezik, valamint a vízfelvétel lehetősége biztosított. Félkomfortos lakás; Az a lakás, amely a komfortos lakás követelményeinek nem felel meg, de legalább 12 m²- t meghaladó alapterületű lakószobával és főzőhellyel, továbbá fürdőhellyel vagy WC-vel és közművesítettséggel (legalább villany-és vízellátással), valamint egyedi fűtési móddal rendelkezik. (ugyanakkor pl. csatornázottság itt sincs).

3.4 Lakások túlzsúfoltsága

Lakosságszám (2011)	
Lakásszám (2011)	189
Lakosság száma szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	281
Lakásszám szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	94

A szegregátumban jellemző a túlzsúfoltság 6-7 fő/ lakás. Több generáció együttélése a jellemző. A fiatal generáció nem költözik el, a lányok sem, hazahozzák az udvarlókat és helyben alapítanak családot.

3.5 Eladó ingatlanok száma

A településen a CSOK hitel konstrukciók miatt lecsökkent az eladó ingatlanok száma. Az önkormányzat 5-6 eladó ingatlanról tud.

Önkormányzati tulajdonban 5 ingatlan van, melyet bérlakásfejlesztésbe vonna.

A fejezet célja, fő következtetései

Lakástípusok (a lakott lakások tekintetében):	Lakások száma
életveszélyes házak	0
jelenleg nem életveszélyes, de kritikus állapotú házak, amelyeket nem érdemes felújítani	3
nem életveszélyes, de rossz állapotú házak, amelyek felújítással még egy időre lakhatóvá tehetők (kb. 10 év),	Szegregátumban található ingatlanok többsége
jobb állagú házak, amiket érdemes modernizálni	

4 A lakhatási beavatkozási terv

4.1 A lakhatási szegénység fő problémái

A fejezet tartalma

Legfőbb lakhatási problémák és azok statisztikai adatok és becslések alapján való nagyságrendjének összegzése a szegregációt, a közmű ellátottságot (közmű elérhetősége, közműszolgáltatásokból kikapcsolt lakások), a lakásállomány javítását, a tulajdonviszonyok rendezetlenségét, az eladósodottság problémáit is érintve.

Összességében elmondható, hogy a nem megfelelő lakáskörülmények komoly hatással vannak a benne lakók életminőségére, személyiségére, lehetőségeire, így ahhoz hogy ebben javulást lehessen elérni, így javítva az egyének szociális, társadalmi, egzisztenciális mentális és egészségi állapotát, mindenképpen szükséges a lakáskörülmények javítása és/vagy annak

a lehetőségnek a biztosítása, hogy az egyének segítségnyújtás mellett változtatni tudjanak ezeken, hiszen önállóan erre nem képesek.

Jellemző utcakép, hogy a jellegzetesen rendkívül sűrű utcahálózatban kis telkeken találhatóak a lakóházak. Az ingatlanok jellemzője, hogy kertes épületek, minőségük állaga, infrastrukturális ellátottságuk változó, vannak erősen leromlott, életveszélyes épületek és vannak összkomfortos lakóépületek. Minden közmű elérhetősége biztosított, de jelentős hányadban nem használják. Az ok lehet nem fizetés miatti kizárás, vagy rácsatlakozás elmaradása egyaránt. A közterületek egy része rendezett, de vannak rendezetlen, szemetes, nem karbantartott részek is.

4.1.1. A település pozíciója, a népesség számára és összetételére vonatkozó trendek:

Következtetések a település térségi pozíciója tekintetében:

- rossz pozíció: nincsenek helyben munkahelyek és nincsen helyben elegendő szolgáltatás, és a térségi munkaerőpiac és szolgáltatások nehezen érhetőek el, a közlekedési viszonyok kedvezőtlenek, az útviszonyok rosszak, és a közösségi közlekedés nem megfelelő;

Következtetések a település vegyes társadalmi szerkezetének fenntarthatósága tekintetében:

- gettósodó település: a hátrányos helyzetű, roma népesség aránya nő a településen belül, a nem roma háztartások nagy arányban elköltöznek a településről. A települése lakossága jellemzően stagnál vagy nő;

4.1.2. A szegregáció foka és jellege, a településen belül milyen mobilizációs folyamatok voltak, ehhez a lakhatási programok hogyan járultak hozzá:

Következtetés a településre jellemző területi szegregáció jellegének és mértékének tekintetében: településen belül a szegregált részek a település jelentős hányadát, de kevesebb mint felét teszik ki.

4.1.3. A közművek elérhetőségének és tényleges használatának mértéke a településen, illetve a szegregátumokban:

Tiszavid település a rendszerváltástól kezdve lassan, de folyamatosan fejlődik (gáz beruházás, közvilágítás korszerűsítése, ravatalozó építés, folyamatos karbantartások felújítások történtek meg). Utcái többnyire rendezettek, portái nagyrészt gondozottak, minden utca aszfaltozott. A köztérek rendezettek, virágosak. A lakosok számára biztosított a kábeltelevízió és a szélessávú internet hozzáférés.

A szegregátumban a víz- és az áramszolgáltatás korlátozott.

4.1.4. A jellemző lakhatási jogcímek települési szinten és külön a szegregátumokban: saját tulajdonú, magánbérleti (különös tekintettel a szerződés nélküli és uzsora bérletekre), önkormányzati bérleti jogviszonyban élő családok, illetve a szíveségi lakáshasználók köre:

- Szociális bérlakásokban 6 család él, bérleti jogviszonyban.
- Jelentős részben saját tulajdonú ingatlanokban élnek.
- 1 esetben tudunk uzsorabérletről.

- Sok a szívességi lakáshasználó.

4.1.5. A túlzsúfoltság problémájának mértéke:

A szegregátumban jellemző a túlzsúfoltság 6-7 fő/ lakás. Több generáció együttélése a jellemző.

4.1.6. Az eladósodottság mértéke a célcsoport családjainak körében:

Jelenlegi információk alapján nem lehet megítélni az eladósodottság mértékét.

Gondot okoz:

- lakhatási (rezsi) költségek,
- különböző hitelfelvételek, törlesztőrészek fizetése,
- uzsora.

4.1.7. A lakóépületek fizikai állagával kapcsolatos problémák megjelenésének mértéke: életveszélyes és kritikus állapotban lévő lakóépületek nagyságrendje.

Életveszélyes lakóépületről nincs tudomása az önkormányzatnak. Kritikus állapotban 3 család él. Az ingatlanokban a tetőjavítás a legfontosabb feladat és a komfortnövelés.

4.1.8. Eladó ingatlanok nagyságrendje a településen, mennyi ingatlanvétel történt és van folyamatban a FETE program számára

5-6 eladó ingatlan van a településen.

Család-lakáshelyzet mátrix: elsősorban a segítségre szoruló családokra koncentrálva

Családtípusok \ Lakástípusok	Teljes nyomorban élő családok	Minimális öfenntartási képességgel rendelkező családok	Jobb helyzetű, viszonylag magasabb jövedelmű családok	Adott lakástípusban a család helyzete szerint beazonosított családok száma összesen	Az adott lakástípusba tartozó családok száma összesen
azonnali életveszélyt jelentő lakás	0	0	0	0	0
rossz lakásállag, még nem életveszély, de nem érdemes rajta semmit csinálni	1	1	1	3	3
nagyon rossz állagú, de valami felújítással még egy ideig lakhatóvá tehető (5-10 év)	1	1	kb.4	6	6
olyan lakás, amit érdemes felújítani, modernizálni	1	x	x	a szegregátumban található ingatlanok többsége	a szegregátumban található ingatlanok többsége
Adott családtípusban a	3	10-20	nem megítélhető		

lakhatási helyzet szerint beazonosított családok száma összesen					
Az adott családtípusba tartozó családok száma összesen	3	10-20	nem megítélhető		6 ≤

4.2 Fő beavatkozási irányok kijelölése és prioritizálási szintek leírása

A fejezet a feltárt problémák mentén megfogalmazza a lakhatási szegénységet enyhítő beavatkozások körét és a szükségletek alapján mutató nagyságrendjét függetlenül attól, hogy jelenleg melyik beavatkozáshoz milyen szintű forrás áll rendelkezésre. A beavatkozások tehát diagnózis alapúak és nem csak az RRF által lehetővé tett intézkedésekre koncentrálnak, hanem mindazokra, amelyek a helyi szükségletfeltárás alapján elengedhetetlennek mutatkoznak a lakhatási problémák csökkentése érdekében. A beavatkozások kialakításánál érvényesíteni kell a beavatkozások egymásra épülésének szemléletét, tehát meg kell fogalmazni azokat a szoft programokat is, melyek a megalapozzák a lakhatás fizikai körülményeit javító beruházásokat.

Lakhatási programok:

- a **közműszolgáltatásokba való be-, visszakapcsolás** támogatása elsősorban a víz- és az áramszolgáltatás tekintetében. Az áramszolgáltatás esetében előrefizetős villanyóra felszerelése. Az adatok szerint mintegy 34 lakásban nincsen vízszolgáltatás a lakásban. A beavatkozásban első lépcsőben azok a háztartások élvezhetnek prioritást, akiknél a vízszolgáltatás már be van vezetve a telekre, mivel a csatlakozás költsége alacsonyabb számukra.

- A **magántulajdonú házak felújításának támogatása**. Mivel a javításokra, felújításokra potenciálisan nagy az igény, ezért érdemes azokra a családokra koncentrálni, akik vállalják, hogy saját munkával és ha lehetőségük van rá, saját forrással részt vesznek a munkálatokban. A program első lépéseként a részvételi és együttműködési hajlandóságot szükséges felmérni a családok körében.

- **Bérlakásfejlesztés tekintetében**

o **Krízislakások kialakítása**: szükséges a településen néhány olyan krízislakás kialakítása, ahová a súlyos családi konfliktusok esetén családok elhelyezhetőek. Ezeknek a családoknak a szociális helyzete, életvezetési képességei csak fokozatosan javíthatók. Jelenleg 3 olyan család van, akinek szüksége volna segítségre.

o **Bérlakások kialakítása a településen belül mobilizálható családoknak**: a viszonylag jobb jövedelmi helyzetű, rendszerezett életvitellel rendelkező családok lehetnek az elsődleges célcsoport, köztük is azok a fiatal családok, akik szüleiknél túlszűfolt lakásban élnek. Becslések szerint legalább 6 ilyen család van.

o **Lépcsőzetes mobilitás kialakítása**: nincs adat.

o **Más településen kialakított bérlakásokba történő mobilizálás**: ennek célcsoportja olyan családok lehetnek, akik rendelkeznek rendszeres, elsősorban bejelentett munkával, vagy hajlandók és képesek ebbe az irányba elmozdulni.

Összefoglalóan a potenciális célcsoport nagysága elsősorban a jelenleg ismert célcsoport körében:

Stabilizálás

- Szoft programok: - adósságkezelés: a szegregátumban élő családok
- tulajdonviszony rendezés: nem ismert

Stabilizálás

- Magántulajdonú lakások fejlesztése:

- legszükségesebb karbantartási munkák végzése
  - lakások komfortosítása, felújítása: szegregátum lakásainak többsége
- Bérlakásfejlesztés
- krízislakás: 3 családnak
  - településen belül mobilizálható mintegy 6 család
  - más jobb helyzetű településre mobilizálhatóságra nincs adat.

4.3 Bérletfejlesztés beavatkozási terve

Ez a fejezet már „csak” a bérletfejlesztési programra fókuszál és annak nagyságrendjének, céljainak és célcsoportjainak, illetve javasolt megoldási modelljének konkretizálását szolgálja. A fejlesztések nagyságrendjét a feltárt szükségletekből kiindulva kell meghatározni. A szükséglet alapján meghatározott fejlesztések nagyságrendjét a Kézikönyvben meghatározott szempontok szerint lehet korrigálni.

4.3.1. A bérletfejlesztés nagyságrendjét módosító tényezők a települési diagnózis alapján, mutatókkal

	Bérletfejlesztés nagyságrendjét növelő irányba ható tényezők	Bérletfejlesztés nagyságrendjét csökkentő irányba ható tényezők	
település közlekedési összeköttetései	amennyiben az összeköttetések erősek , a munkahelyekre ingázást lehetővé teszik, és az elingázás távolsága életszerű	amennyiben az összeköttetések gyengék és költségesek , mind a közúti, mind a közösségi közlekedési viszonylatban, a munkahelyekre ingázást nem teszik lehetővé	(1) elingázók relatív aránya a helyben foglalkoztathatókhoz képest (2) ingázás napi távolsága és ráfordított idő
helyi gazdaság fejlesztését szolgáló beruházások megléte	amennyiben foglalkoztatás bővülését szolgálja az addig csak közmunkában keresők köréhez képest	amennyiben nem módosul érdemben a csak közmunkában elhelyezhető aktív korúak aránya	(1) az ezekben a beruházásokban létrejött munkahelyek aránya (2) beruházások hozzájárulása a közmunkában foglalkoztatottak csökkenéséhez
helyben elérhető eladó és felújítható ingatlanok köre	amennyiben az elérhető lakások gazdaságosan felújíthatók a helyi lakáspiaci viszonyok között	amennyiben kevés vagy nincs elérhető és / vagy gazdaságosan felújítható lakás a helyi lakáspiaci viszonyok között	(1) megvásárolható és felújítható lakások száma (a települési kvótához képest)
közműinfrastruktúra	amennyiben a terület közművesített és az adott ingatlan esetén rendelkezésre áll a rácsatlakozási lehetőség	amennyiben a vízi-közmű hálózatra való rácsatlakozás nem lehetséges , új építés esetén pedig nem elérhető a csatornahálózat	(1) vízi-közműhálózat kiépítettsége a településen a potenciálisan fejleszthető településrészen, telken
megvásárlandó ingatlanok tulajdonviszonyai	amennyiben tiszta vagy alacsony költséggel tisztázhatók a jogviszonyok	terhelt és sok tulajdonos által birtokolt ingatlanok	(1) TAKARNET adatok
uzsora	főképp a lakhatási helyzetekben lecsapódó kevés uzsora	a településen elterjedt uzsora, szerteágazó függőségi helyzetek	(1) helyben informálisan bérbeadott lakások aránya (2) kiterjedt uzsorával foglalkozó családok jelenléte
iskola, szociális szolgáltatások elérhetősége	a helyben elérhető szolgáltatások köre a gyermekes, munkaképes korú szülővel rendelkező családok jóllétét szolgálja	a gyermekes, munkaképes korú szülővel rendelkező családok jóllétéhez szükséges szolgáltatások hiányoznak	(1) óvodai férőhelyek száma (2) iskolai férőhelyek száma (3) betöltött háziorvosi / gyermekorvosi praxis
szegregátumok relatív mérete a településen	kis szegregátum(ok), a településközpont nem szegregátum	egységesen hanyatló, többségében nyomorúságos élethelyzetek a telepeken, növekedő mértékben	(1) szegregátum lakosságának relatív mérete és növekedése a település egészének lakosságához képest

4.3.2. A bérlakásfejlesztés településhatárokön kívülre történő mobilizálási céljának nagyságrendjét módosító tényezők a települési diagnózis alapján, mutatókkal

	Mobilizálás nagyságrendjét növelő irányba ható tényezők	Mobilizálás nagyságrendjét csökkentő irányba ható tényezők	
településvezetés érdekelt a lakosság megtartásában	amennyiben nincs minőségi szolgáltatást nyújtó intézmény	amennyiben a köznevelési intézmény minőségi szolgáltatást nyújt	(1) szabad férőhelyek aránya (2) jobb módúak elhordják a gyermeküket
konfliktusok a küldő és befogadó települések között (családi szint)	amennyiben kiegyensúlyozott a viszony	adott településről érkezőkkel szemben nagyok az előítéletek	(1) bevett költözési irányok a településről
ellenállás a fogadó településeken a roma családok ellen	amennyiben alacsony az előítéletesség	amennyiben erős az elutasítás és a diszkrimináció	(1) az adott településre átköltözők tapasztalata (2) visszaáramlás konfliktusok miatt
szegregátumok potenciális áthelyeződése a fogadó településen	amennyiben az átköltözések nem hoznak létre gócpontot , nem nő számottevően a szegregáció	a fogadó területen magas és jelentősen nő a hátrányos helyzetű lakosság aránya a településhez képest	(1) telepek / szegregátumok mérete és méretének alakulása a fogadó településen
van-e a közelben térségi növekedési centrum	amennyiben át lehet költözni a helyi növekedési centrumba	amennyiben nincs ilyen centrum és messzebb nehéz mobilizálni a családokat	(1) járásközpont vagy funkcionális településcsoport foglalkoztatási helyzetének alakulása (2) távolabbi centrumokban a költözés nem jellemző a településről
a családok egymás segítő kapcsolatrendszerétől való függőség	amennyiben az informális támogató hálózat életben tartása mellett tud költözni, vagy nincs szükség folyamatos támogatásra az élet minden területén	amennyiben csak az informális támogató hálózat életben tartása és folyamatos szociális támogatás mellett boldogul a család	(1) családsegítésbe (nem) bevont családok köre és állapota
céltelepülés árszínvonala	amennyiben a céltelepülési lakások gazdaságosabban újíthatók fel a célterületi lakáspiaci viszonyokhoz képest	amennyiben megfizethetetlen az árkülönbség	(1) megvásárolható és felújítható lakások száma (2) árkülönbség mértéke

4.3.3. A bérlakásfejlesztések alapvetően három típusú modellt követhetnek a családok mobilizációja szempontjából:

A helyi bérlakásfejlesztési igények a realitásokhoz közelítő nagyságrendjének megbecslése előtt sorra vesszük a fejlesztések, illetve a mobilizálási lehetőségeket befolyásoló tényezőket:

A bérlakásfejlesztés nagyságrendjét helyben módosító tényezők:

település közlekedési összeköttetései	kedvezőtlen
helyi gazdaság fejlesztését szolgáló beruházások megléte	Helyben 1-2 vállalkozás található. A legnagyobb foglalkoztató az önkormányzat.
helyben elérhető eladó és felújítható ingatlanok köre	pontos információk még nincsenek, de a becslések szerint alacsony 5-6
közműinfrastruktúra	alpinfrastruktúrák szinte a település egészében kiépített, csatornahálózat hiányzik
megvásárlandó ingatlanok tulajdonviszonyai	nincs adat
uzsora	jelen van
iskola, szociális szolgáltatások elérhetősége	óvoda, iskola nincs a településen
szegregátumok relatív mérete a településen	a település kisebb részét alkotja, közel fele

A bérlakásfejlesztés településhatárokon kívülre történő mobilizálás lehetőségeit csökkentő tényezők:

településvezetés érdekelt a lakosság megtartásában	Igen
konfliktusok a küldő és befogadó települések között (családi szint)	nincs adat
ellenállás a fogadó településeken a roma családok ellen	nincs adat
szegregátumok potenciális áthelyeződése a fogadó településen	jelenleg nem lehet még megítélni
térségi növekedési centrum	Vásárosnamény
a helyi rokonsági támogató hálózattól való függőség	erős
fogadó település(ek) magas árszínvonala	magasabbak az árak.

A ténylegesen megvalósítható bérlakásfejlesztések megbecslése:

1. Krízislakások biztosítása:

Jelenleg krízislakásra van szükség, ami iránt hosszabb távon is kereslet lenne a településen, mivel 3 család lakhatása kerül rendszeresen bizonytalan helyzetbe a túlszűfolt lakásokban élő családok között kialakuló konfliktusok miatt.

2. Bérlakásfejlesztések

A potenciális célcsoport köréből csak olyan családok tudnak ténylegesen élni a bérlakásfejlesztések adta lehetőséggel, akik megfelelően ösztönzöttek és együttműködőek, illetve van esély arra, hogy azzá tehetőek, továbbá rendszeres munkával és viszonylag magasabb jövedelemmel rendelkeznek. Figyelembe véve a 4 éves megvalósítási időszakot (a

terv elkészítéséhez képest), az alábbi nagyságrendek vállalása lehet reális: - településen belüli mobilizáció: teljes időszakban kb. 5-6 család, ami egyben **5-6 bérlakás létrehozását jelenti a településen,**

- más településre való mobilizáció. nem ismert.

A cselekvési terv kidolgozásáig az alábbi lépések megtétele szükséges:

- a szegregátumokban a lakhatási helyzet alaposabb felmérése (lakásszámok, minőségi besorolás),

- a családok szociális helyzetének tágabb körű felmérése, különös tekintettel az eladósodottságra és a foglalkoztatási viszonyokra.

Szükséges, hogy a beszerzett információk alapján folyamatosan aktualizálódjanak a családlakhatási mátrix adatai, illetve megkezdődjön annak a felmérése, hogy a beazonosított családok közül ténylegesen kik lehetnek bevonhatóak a programokba.

Bérlakás beavatkozások tervezését segítő mátrix: igények és lehetőségek szerint kialakítható megoldás típusok

	Településen belül meglévő lakás	Új lakásépítés településen	Mobilizáció (településen kívüli lakás)	Összesen
Lakottan veszi meg a program a család lakását és felújítja (a család benne marad)	Nem támogatható			0
Üres lakást vesz a program				
A létrehozott bérlakásba olyan család költözik, akinek a megszűnt a lakhatása (lebontják, kilakoltatták)	Nem támogatható	Nem támogatható	Nem támogatható	0
Túlszűfolt lakásból szétköltöző család költözik be	5-6		0-1	5-7
Olyan család költözik be, akinek az előző lakása ezzel megüresedik, de a program nem veszi meg a lakást	Nem támogatható	Nem támogatható	Nem támogatható	0
Olyan család költözik be, akinek az előző lakása ezzel megüresedik, és a program megveszi a megüresedett lakást	Nem támogatható	Nem támogatható	Nem támogatható	0
Összesen	5-6		0-1	legalább 5-7

4.4 Opcionális kiegészítő fejezet

Amennyiben a beavatkozási terv megvalósításában fontos további szervezeti együttműködés, vagy olyan, kifejezetten a településre jellemző kockázatok társulnak hozzá, amelyeket a fenti tematikus fejezetekben nem lehetett körbejárni azt ebben a kiegészítő fejezetben lehet megtenni.